

Onderzoek naar de compilatie en bind van een coolgen programma via een Azure DevOps pipeline binnen de main-frame omgeving van ArcelorMittal Gent met proof of concept.

Dylan Vermeersch.

Scriptie voorgedragen tot het bekomen van de graad van
Professionele bachelor in de toegepaste informatica

Promotor: Dhr. L. Blondeel

Co-promotor: Dhr. D. Marichal

Academiejaar: 2023–2024

Eerste examenperiode

Departement IT en Digitale Innovatie .

**HO
GENT**

Woord vooraf

Voor u ligt mijn bachelorproef getiteld “Onderzoek naar de compilatie en bind van een coolgen programma via een Azure DevOps pipeline binnen de mainframe omgeving van ArcelorMittal Gent met proof of concept”. Deze bachelorproef is geschreven als een vereiste voor het behalen van mijn afstudeerdiploma in de richting “Toegepaste Informatica” aan HoGent. Gedurende de periode van februari tot mei 2024 heb ik me beziggehouden met onderzoek en het schrijven van deze bachelorproef.

Gedurende mijn tijd aan HoGent heb ik lang getwijfeld waar ik later mijn job van wou maken, er was niets dat mijn interesse voor de volle 100% kon wekken. Dit allemaal veranderde toen er op het einde van mijn tweede jaar in de opleiding Toegepaste Informatica de term mainframe naar mijn hoofd werd geslingerd. Ik was meteen heel erg geïnteresseerd in deze nieuwe term en vroeg mijn mede-studenten Muhammed en Mehmet om meer informatie over het onderwerp. Het bleek al snel dat het een hot topic was binnen de wereld van big IT, we hebben toen ook de vraag gesteld aan Dhr. Leendert Blondeel of het mogelijk was om meer duiding te geven bij de specialisatierichting Mainframe Expert. Dit verzoek werd met veel enthousiasme onthaald en vrijwel meteen werd een virtueel gesprek ingepland met mijzelf, Mehmet en Muhammed om ons meer te vertellen over mainframe en hoe een jaar van een mainframe student op HoGent eruit ziet. Meteen tijdens het gesprek wist ik dat ik mijn afstudeerrichting gevonden had, de passie was en is nog altijd heel erg groot bij Dhr. Leendert Blondeel en trok je direct aan zoals alleen een magneet dat kan normaal.

Het werd tijdens dat derde jaar alleen maar duidelijker dat ik de juiste weg ingeslagen was, we ontmoetten enorm veel mensen die net zoals Dhr. Leendert Blondeel heel erg gepassioneerd zijn over mainframe en alles daaromtrent. Veel van deze mensen zijn nog altijd goed bereikbaar via mail ondanks het feit dat ze bij heel grote bedrijven zitten kan ik ze nog altijd bereiken voor allerhande vragen over bijeenkomsten, mainframe topics of zelfs om de ondervindingen van mijn bachelorproef mee te delen. Het heeft me duidelijk geen windeieren gelegd om de keuze voor mainframe te maken.

Graag wil ik mijn begeleider, Dhr. Leendert Blondeel, bedanken voor zijn uitstekende begeleiding en ondersteuning gedurende dit onderzoek. Zijn begeleiding

heeft mijn leermogelijkheden gemaximaliseerd, waarvoor ik hem zeer dankbaar ben. Ook wil ik Dhr. Didier Marichal van ArcelorMittal Gent bedanken voor zijn bijdrage aan dit onderzoek als co-promotor.

Tot slot wil ik ook het mainframe systeembeheer team van ArcelorMittal Gent bedanken, ik kon elk moment van de dag bij hun terecht met allerlei vragen of zelfs om een gezellig babbeltje te slaan. Ze zorgden ervoor dat ik me heel erg thuisvoelde binnen het team. Graag wil ik ook nog mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun gedurende mijn onderzoeksproces.

Ik wens u veel leesplezier.

Dylan Vermeersch
Oostakker, 24 mei 2024

Samenvatting

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Ut purus elit, vestibulum ut, placerat ac, adipiscing vitae, felis. Curabitur dictum gravida mauris. Nam arcu libero, nonummy eget, consectetur id, vulputate a, magna. Donec vehicula augue eu neque. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Mauris ut leo. Cras viverra metus rhoncus sem. Nulla et lectus vestibulum urna fringilla ultrices. Phasellus eu tellus sit amet tortor gravida placerat. Integer sapien est, iaculis in, pretium quis, viverra ac, nunc. Praesent eget sem vel leo ultrices bibendum. Aenean faucibus. Morbi dolor nulla, malesuada eu, pulvinar at, mollis ac, nulla. Curabitur auctor semper nulla. Donec varius orci eget risus. Duis nibh mi, congue eu, accumsan eleifend, sagittis quis, diam. Duis eget orci sit amet orci dignissim rutrum.

Nam dui ligula, fringilla a, euismod sodales, sollicitudin vel, wisi. Morbi auctor lorem non justo. Nam lacus libero, pretium at, lobortis vitae, ultricies et, tellus. Donec aliquet, tortor sed accumsan bibendum, erat ligula aliquet magna, vitae ornare odio metus a mi. Morbi ac orci et nisl hendrerit mollis. Suspendisse ut massa. Cras nec ante. Pellentesque a nulla. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Aliquam tincidunt urna. Nulla ullamcorper vestibulum turpis. Pellentesque cursus luctus mauris.

Nulla malesuada porttitor diam. Donec felis erat, congue non, volutpat at, tincidunt tristique, libero. Vivamus viverra fermentum felis. Donec nonummy pellentesque ante. Phasellus adipiscing semper elit. Proin fermentum massa ac quam. Sed diam turpis, molestie vitae, placerat a, molestie nec, leo. Maecenas lacinia. Nam ipsum ligula, eleifend at, accumsan nec, suscipit a, ipsum. Morbi blandit ligula feugiat magna. Nunc eleifend consequat lorem. Sed lacinia nulla vitae enim. Pellentesque tincidunt purus vel magna. Integer non enim. Praesent euismod nunc eu purus. Donec bibendum quam in tellus. Nullam cursus pulvinar lectus. Donec et mi. Nam vulputate metus eu enim. Vestibulum pellentesque felis eu massa.

Quisque ullamcorper placerat ipsum. Cras nibh. Morbi vel justo vitae lacus tincidunt ultrices. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. In hac habitasse platea dictumst. Integer tempus convallis augue. Etiam facilisis. Nunc elementum fermentum wisi. Aenean placerat. Ut imperdiet, enim sed gravida sollicitudin, felis odio placerat quam, ac pulvinar elit purus eget enim. Nunc vitae tortor. Proin tempus nibh sit amet nisl. Vivamus quis tortor vitae risus porta vehicula.

Inhoudsopgave

Lijst van figuren	viii
1 Inleiding	1
1.1 Probleemstelling	1
1.2 Onderzoeksvraag	1
1.3 Onderzoeksdoelstelling	2
1.4 Opzet van deze bachelorproef	2
2 Stand van zaken	3
2.1 De mainframe	4
2.1.1 Etymologie van de term mainframe	4
2.1.2 Historie van de IBM mainframe	4
2.1.3 Concurrentie op het mainframe platform	8
2.2 IBM Dependency Based Build	12
2.2.1 Introductie tot IBM Dependency Based Build?	12
2.2.2 Technische aspecten van DBB	15
2.3 Azure DevOps	19
2.3.1 Wat is Azure DevOps?	19
2.3.2 Azure Repos als Source Code Control	20
2.3.3 Azure Pipelines als pipeline orchestrator	20
2.4 Git workflows	22
2.4.1 Software Development Lifecycle	22
2.4.2 Git branching strategie	23
3 Methodologie	25
4 Werking huidig systeem	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Compileren	27
4.3 Bind	28
5 Proof Of Concept	30
5.1 Inleiding	30
5.2 Installatie & configuratie IBM DBB	30
5.2.1 Installatie dbb-zappbuild	30
5.2.2 Configuratie dbb-zappbuild	31
5.2.3 Configuratie DBB buiten USS	33

6 Conclusie	35
A Onderzoeksvoorstel	37
A.1 Introductie	37
A.2 State-of-the-art	39
A.3 Methodologie	40
A.4 Verwacht resultaat, conclusie	43

Lijst van figuren

2.1	DBB architectuur van dit onderzoek	18
2.2	Software Development Lifecycle: Legacy vs DevOps (Lopez2023)	22
2.3	Git branching strategie beschreven door Nelson Lopez	23
5.1	Soorten bestanden en hun taak	31

1

Inleiding

Deze bachelorproef gaat over op welke manier er een Azure DevOps pipeline kan geïntegreerd worden binnen ArcelorMittal Gent om hun bestaande en toekomstige coolgen programma's te compilen/bind. Dit onderzoek is begonnen omdat ArcelorMittal Gent graag hun mainframe omgeving wil moderniseren en automatiseren, meerbepaald gaat het in dit onderzoek over het automatiseren van de compile/bind van coolgen programma's.

1.1. Probleemstelling

Bij ArcelorMittal Gent wordt er gekeken hoe men hun mainframe omgeving kan moderniseren, op die manier kunnen ze efficiënt gebruik maken van de nieuwe technologieën die de laatste jaren in opmars zijn zoals automatische DevOps pipelines. Door zaken zoals het compileren/bind van programma's automatisch te starten via een pipeline wordt er aan tijd gewonnen wat er dus voor zorgt dat een taak efficiënter wordt. Bij ArcelorMittal Gent zijn ze daarom op zoek naar een manier om het compile/bind proces voor hun coolgen programma's te automatiseren met behulp van een Azure DevOps pipeline. Momenteel is het nog niet duidelijk wat ervoor nodig is om zo'n Azure DevOps pipeline werkende te krijgen voor bestaande en toekomstige coolgen programma's binnen ArcelorMittal Gent.

1.2. Onderzoeksvraag

Op welke manier kan er een Azure DevOps pipeline geïntegreerd worden om de compile/bind van bestaande en toekomstige coolgen programma's uit te voeren. Wat zijn de gevolgen voor het huidige compile/bind systeem voor coolgen programma's na het integreren van de bekomen pipeline met de mainframe omgeving van ArcelorMittal Gent.

1.3. Onderzoeksdoelstelling

Het onderzoek moet een duidelijk beeld geven over welke technologieën er gebruikt worden om een Azure DevOps pipeline op te zetten die als taak heeft om de compile/bind van coolgen programma's te verzorgen. Een proof of concept wordt opgesteld om zo'n Azure DevOps pipeline uit te werken die de compile/bind van bestaande en toekomstige coolgen programma's kan uitvoeren.

1.4. Opzet van deze bachelorproef

De rest van deze bachelorproef is als volgt opgebouwd:

In Hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken binnen het onderzoeksdomein, op basis van een literatuurstudie.

In Hoofdstuk 3 wordt de methodologie toegelicht en worden de gebruikte onderzoekstechnieken besproken om een antwoord te kunnen formuleren op de onderzoeksvragen.

In Hoofdstuk 6, tenslotte, wordt de conclusie gegeven en een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen. Daarbij wordt ook een aanzet gegeven voor toekomstig onderzoek binnen dit domein.

2

Stand van zaken

In de snel evoluerende wereld van technologie speelt de mainframe nog altijd een essentiële rol als krachtige en betrouwbare computerinfrastructuur. Het is de rugengraat van talloze organisaties, variërend van grote bedrijven tot overheidsinstanties, die vertrouwen op mainframes voor het verwerken van bedrijfskritieke workloads. Met de opkomst van moderne applicatie-ontwikkeling en de behoefte aan automatisering van het software ontwikkelproces, hebben mainframes zich aangepast aan het veranderende landschap. Dit doen ze door het aanbieden van de DevOps werkwijze en geavanceerde technologieën zoals Git, Azure DevOps en IBM Dependency Based Build ook wel bekend als IBM DBB.

Deze literatuurstudie onderzoekt de samenstelling van mainframe-technologie, IBM Dependency Based Build, Azure DevOps en Git workflows als een krachtige combinatie om een brug te slaan tussen het legendarische mainframe-erfgoed en het moderne automatisatie-gedreven software ontwikkelproces. Het onderzoek verkent de essentie van mainframes en hun evolutie door de jaren heen, evenals de cruciale rol die ze blijven spelen in het ondersteunen van kritieke bedrijfsprocessen.

Daarnaast wordt er dieper ingegaan op IBM Dependency Based Build, een krachtige tool ontwikkeld door IBM om mainframes te verbinden met moderne DevOps tools zoals Azure DevOps en Git. De studie onderzoekt de kenmerken en voordelen van IBM DBB en hoe dat het mogelijk maakt om een mainframe landschap open te stellen tot de DevOps werkwijze om op die manier software te ontwikkelen op de wijze waarop veel moderne platformen dat ook doen.

Verder wordt de focus gelegd op Azure DevOps, een krachtige tool-set die onder andere Azure Repos en Azure Pipelines bevat. Beide zijn noodzakelijk voor een goede DevOps werkwijze op te zetten. De studie verkent de mogelijkheden van de

tool-set, zoals de verschillende onderdelen ervan en hoe deze bijdragen aan een DevOps werkomgeving.

Tot slot komt ook Git workflows aan bod, dit is een manier van werken om zo de flow van het software ontwikkelproces te bepalen. Dit is noodzakelijk voor de integriteit van de software die ontwikkeld wordt te bewaren. Er wordt in de studie onderzocht wat een Git workflow is, welke workflow het best aanleunt tegen de mainframe waarden die zo hoog aangeschreven staan zoals betrouwbaarheid, integriteit en veiligheid.

2.1. De mainframe

2.1.1. Etymologie van de term mainframe

De term mainframe is afgeleid van het Engelse woord "frame", dat in dit geval verwijst naar de behuizing of structuur van de computer. Het woord "main" duidt op de centrale rol van deze computer in een gegevensverwerkingsomgeving. Een mainframe was bedoeld als het belangrijkste systeem in een computerinstallatie, waar andere randapparatuur en terminals op waren aangesloten (**IBM2024**).

De oorsprong van de term mainframe kan worden toegeschreven aan de evolutie van computersystemen van die tijd. In de beginjaren van computers werden ze meestal aangeduid als grote computers of elektronische rekenmachines. Naarmate de technologie vorderde en de computers krachtiger en complexer werden, ontstond de behoefte aan een specifieke term om deze geavanceerde systemen te beschrijven (**IBM2024**).

2.1.2. Historie van de IBM mainframe

De IBM mainframe heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de vroege dagen van de computertechnologie.

IBM 701 Electronic Data Processing machine (1952)

In 1952 werd de IBM 701 gelanceerd als een geavanceerde elektronische gegevensverwerkingsmachine. Het was ontworpen om wetenschappelijke berekeningen en gegevensverwerkingstaken uit te voeren en bood meer rekenkracht en geheugen-capaciteit dan eerdere computersystemen aan (**IBM2024a**).

De IBM 701 maakte gebruik van vacuümbuizen als belangrijkste elektronische componenten en kon ongeveer 10.000 optellingen per seconde uitvoeren. Het systeem werd voornamelijk gebruikt door overheidsinstanties, laboratoria en grote bedrijven voor complexe wetenschappelijke en technische berekeningen (**IBM2024a**).

De IBM 701 markeerde een belangrijke ontwikkeling in de computertechnologie, aangezien het een van de eerste commercieel succesvolle computers was die specifiek werd ontworpen voor gegevensverwerking. Het opende de deur naar geavanceerdere computersystemen en legde de basis voor toekomstige mainframes IBM2024a.

IBM System/360 (1964)

De ontwikkeling van de IBM/360 begon in de late jaren 1950 als een ambitieus project binnen IBM om een nieuwe generatie computersystemen te creëren die compatibiliteit zouden bieden tussen verschillende modellen. Het doel was om een reeks computers te ontwikkelen die zowel kleinere als grotere organisaties kon bedienen (**IBM2024b**).

Op 7 april 1964 werd de IBM/360 officieel geïntroduceerd en werd het de eerste commercieel succesvolle mainframe computerreeks. Het systeem bood een breed scala aan modellen met verschillende prestatieniveaus en configuraties, waardoor het aan de behoeften van verschillende organisaties kon voldoen (**IBM2024b**).

De IBM/360 was revolutionair omdat het een gemeenschappelijke architectuur introduceerde die compatibiliteit bood tussen de verschillende modellen. Hierdoor konden klanten hun investeringen in software en hardware beschermen, omdat programma's op meerdere systemen konden draaien. Het was ook een van de eerste computersystemen die gebruikmaakte van geïntegreerde schakelingen (**IBM2024b**).

De IBM/360 had een enorme impact op de computerindustrie en droeg bij aan de standaardisatie van computerarchitectuur. Het systeem werd breed geadopteerd door bedrijven, overheden en academische instellingen over de hele wereld en legde de basis voor latere ontwikkelingen in de mainframe-technologie (**IBM2024b**).

IBM System/370 (1970)

De IBM/370 werd gelanceerd als opvolger van de IBM/360 en introduceerde belangrijke technologische verbeteringen, waaronder een uitgebreidere instructieset, verbeterde virtualisatiemogelijkheden en grotere geheugencapaciteit. Deze verbeterde

ringen maakten het systeem krachtiger en veelzijdiger (**IBM2024c**).

Een belangrijk kenmerk van de IBM/370 was de ondersteuning voor virtual memory, waardoor meerdere programma's tegelijkertijd konden uitgevoerd worden en gebruik maken van het beschikbare geheugen. Dit leidde tot verbeterde systeemprestaties en efficiënter gebruik van resources (**IBM2024c**).

De IBM/370 mainframe werd breed gebruikt door bedrijven en overheidsinstanties voor diverse toepassingen, waaronder gegevensverwerking, transactionele systemen, wetenschappelijke berekeningen en databasebeheer. Het bood hogere prestaties en schaalbaarheid, waardoor het kon voldoen aan de groeiende behoeften van organisaties (**IBM2024c**).

IBM System ZSeries (2000)

De IBM zSeries, gelanceerd in het jaar 2000, was een belangrijke mijlpaal voor de mainframe-industrie. Het bood verschillende baanbrekende kenmerken en voordelen die een grote impact hadden.

Een van de belangrijkste aspecten van de zSeries was de aanzienlijke verbetering in prestaties en schaalbaarheid. Het systeem was in staat om enorme werklasten te verwerken en te voldoen aan de groeiende behoeften van bedrijven. Dit maakte het een krachtige keuze voor organisaties die behoefte hadden aan grote rekenkracht en verwerkingscapaciteit (**IBM2024d**).

Naast prestatieverbeteringen stond de zSeries bekend om zijn ongeëvenaarde betrouwbaarheid en beschikbaarheid. Het bevatte geavanceerde functies zoals redundantie, fouttolerantie en hot-swappable componenten. Deze kenmerken minimaliseerden ongeplande downtime en waarborgden een hoge beschikbaarheid van systemen, wat van cruciaal belang was voor bedrijfskritieke toepassingen (**IBM2024d**).

Een ander belangrijk aspect van de zSeries was de ondersteuning voor moderne technologieën. Het introduceerde onder andere Linux op mainframes, waardoor organisaties zowel mainframe- als open source-technologieën op één platform konden gebruiken. Dit opende de deur voor een breed scala aan toepassingen en bood flexibiliteit in de ontwikkeling en implementatie van software (**IBM2024d**).

Beveiliging is altijd een cruciale factor geweest in de mainframe-wereld, en de zSeries stelde op dit gebied niet teleur. Het bood geavanceerde beveiligingsfuncties, zoals ingebouwde encryptie, toegangscontrolemechanismen en auditmogelijkheden. Deze functies waarborgden de integriteit en vertrouwelijkheid van ge-

gevens, wat essentieel is in omgevingen waar gevoelige informatie wordt verwerkt (**IBM2024d**).

Een ander belangrijk voordeel van de zSeries was de mogelijkheid om naadloos te integreren met bestaande legacy-systemen en applicaties. Hierdoor konden organisaties waardevolle bedrijfsactiva behouden en moderniseren zonder de noodzaak van grootschalige herontwikkeling. Dit zorgde voor een soepele overgang naar de nieuwe technologie en minimaliseerde de verstoring van bestaande processen (**IBM2024d**).

Tijdslijn van de grootste IBM mainframes

1952	IBM 701-de eerste commerciële mainframe van IBM..
1964	IBM System/360-de eerste mainframe-reeks die compatibiliteit bood over meerdere modellen..
1970	IBM System/370-deze mainframe bood nieuwe mogelijkheden zoals virtueel geheugen en verbeterde instructiesets..
1980	IBM System/38-mainframe met microprocessors en een nieuwe programmeertaal genaamd „CPF (Control Program Facility)..
1985	IBM ES/9000-ondersteuning voor geavanceerde besturingssystemen zoals MVS/ESA en VM/ESA..
1990	IBM System/390-opvolger van System/370, met de focus op verbeterde prestaties, beveiliging en schaalbaarheid..
2000	IBM zSeries-deze mainframe had betere ondersteuning voor internet en webgebaseerde toepassingen, en verbeterde virtualisatie- en partitioneringsmogelijkheden..
2005	IBM System z9-de opvolger van de zSeries, met een focus op betere prestaties en beveiliging, en verbeterde virtualisatie- en partitioneringsmogelijkheden..
2010	IBM zEnterprise System-een hybride mainframe dat zowel traditionele mainframe- als BladeCenter-technologie combineerde..

2015	IBM z13-de opvolger van zEnterprise System, met verbeterde prestaties, beveiliging en betere ondersteuning voor cloud computing en big-data analyse..
2021	IBM z15-deze mainframe kreeg betere ondersteuning voor hybride cloud-omgevingen en AI-workloads..
2023	IBM z16-de nieuwste generatie mainframe van IBM, het biedt real-time AI-inferentie en is het eerste kwantumveilige systeem op de markt..

(Elliot2015) (IBMa) (IBMb)

2.1.3. Concurrentie op het mainframe platform

1960s

In de jaren 1960 had IBM een dominante positie op de mainframe-markt. Ze waren de toonaangevende leverancier van mainframes en hun System/360-serie was een belangrijke mijlpaal in de computerindustrie. Echter, waren er ook andere belangrijke concurrenten die IBM uitdaagden. Burroughs Corporation was daar een van, met hun B5000-serie die bekend stond om zijn geavanceerde architectuur en programmeertaal. Control Data Corporation (CDC) was ook een belangrijke concurrent, met hun CDC 6600 die destijds bekend stond als 's werelds snelste computer (Museum2024).

1970s

In de jaren 1970 bleef IBM een dominante positie behouden op de mainframe-markt, maar er waren nieuwe concurrenten die uitdagingen boden. Een belangrijke concurrent was Digital Equipment Corporation (DEC), een bedrijf dat bekend stond om zijn minicomputers. DEC bracht echter ook mainframes op de markt, zoals de DECsystem-10 en DECsystem-20, die aantrekkelijk waren voor verschillende organisaties (Society2017).

Een andere belangrijke speler was Honeywell, dat zijn eigen reeks mainframes aanbood, zoals de Honeywell 6000-serie. Deze systemen waren populair in sectoren zoals banken en overheidsinstanties (Society2017).

Bovendien begonnen in de jaren 1970 ook nieuwe bedrijven, zoals Amdahl Corporation en Hitachi, de mainframe-markt te betreden. Amdahl Corporation, opgericht

door een voormalige IBM-manager, bood mainframes aan die compatibel waren met IBM-systemen, maar tegen lagere prijzen (**Society2017**).

1980s

Doorheen de jaren 1980 werd de concurrentie op de mainframe-markt intenser, met verschillende spelers die de dominante positie van IBM probeerden uit te dagen. Een van de grootste concurrenten was Digital Equipment Corporation (DEC), dat in deze periode zijn VAX-computers lanceerde. De VAX-systemen waren krachtige machines die in staat waren om complexe taken uit te voeren en werden populair in bedrijfsomgevingen (**Society2017**).

Een andere opkomende concurrent was Amdahl Corporation, dat IBM-compatibele mainframes aanbood tegen lagere prijzen. Amdahl wist een aanzienlijk marktaandeel te veroveren en werd een belangrijke speler in de mainframe-industrie (**Society2017**).

Ook Hewlett-Packard (HP) betrad de mainframe-markt met zijn HP 3000-serie. Deze systemen waren gericht op kleinere organisaties en boden een combinatie van mainframe-functionaliteit met de gebruiksvriendelijkheid van minicomputers (**Society2017**).

Naast deze concurrenten zette IBM zelf ook belangrijke ontwikkelingen voort. In 1980 introduceerde IBM de IBM 3081-mainframeserie, die verbeterde prestaties bood ten opzichte van eerdere modellen. Later in het decennium lanceerde IBM de IBM 3090-serie, die geavanceerde mogelijkheden bood, zoals verbeterde geheugencapaciteit en verwerkingssnelheid (**Society2017**).

1990s

Gedurende de jaren '90 was IBM nog altijd leider in de markt, maar er waren ook concurrenten die uitdagende alternatieven aanboden. Zoals Amdahl, dat bracht in deze periode de 9000-serie mainframes uit, die concurrerende prestaties en betrouwbaarheid boden (**Ceruzzi2003**).

Een andere concurrent die ook al in de jaren '80 aanwezig was is Hitachi met zijn Hitachi Mainframe Systems. Deze systemen waren populair in de Aziatische markt en boden krachtige verwerkingsmogelijkheden en schaalbaarheid (**Ceruzzi2003**).

Een opvallende ontwikkeling in de jaren 1990 was de opkomst van open systemen

en de Unix-besturingssystemen. Sun Microsystems was een belangrijke speler met zijn Sun Enterprise-servers, die draaiden op het Solaris-besturingssysteem. Deze systemen werden vaak gebruikt voor zware reken- en databasetoepassingen (**Ceruzzi2003**).

Daarnaast begon IBM zelf ook met het aanbieden van open-systemen op basis van de IBM RS/6000-architectuur, die het AIX-besturingssysteem draaiden. Deze systemen combineerden de kracht van mainframes met de flexibiliteit van open systemen (**Ceruzzi2003**).

2000s

Bij het begin van het nieuwe millenium bleef IBM veruit de grootste speler in de mainframe-wereld. Toch waren er nog altijd geduchte concurrenten zoals Fujitsu, een Japans technologiebedrijf. Fujitsu bood zijn eigen lijn van mainframes aan, zoals de Fujitsu BS2000-serie, die bekend stond om zijn betrouwbaarheid en schaalbaarheid (**LaMonica2004**).

Een andere uitdager was Hewlett-Packard (HP), dat de NonStop-servers aanbood. Deze servers waren gericht op transactionele verwerking en waren populair in sectoren zoals banken en financiële dienstverlening (**LaMonica2004**).

Naast deze gevestigde spelers begon de opkomst van cloud computing in de jaren 2000 de dynamiek in de mainframe-markt te veranderen. Bedrijven zoals Amazon-Web Services (AWS) en Google Cloud Platform (GCP) boden schaalbare en flexibele cloudinfrastructuur aan, waardoor organisaties een alternatief kregen voor het beheer van hun eigen mainframes (**AWS**) (**Google**).

IBM speelde ook in op de opkomst van cloud computing en introduceerde zijn eigen mainframe-gebaseerde cloudoplossingen, zoals IBM Cloud en IBM Z als een Service. Deze diensten boden klanten de mogelijkheid om mainframe-functionaliteit te benutten in een cloudomgeving (**IBM**).

2010s

In de jaren 2010 bleef IBM zijn dominante positie voort zetten in de mainframe-markt, met zijn IBM Z-systemen die bekend stonden om hun schaalbaarheid, beveiliging en betrouwbaarheid. IBM investeerde voortdurend in de ontwikkeling van nieuwe mainframe-technologieën en introduceerde regelmatig verbeterde versies van zijn mainframe-systemen (**IBM2024d**).

Naast IBM waren er enkele andere spelers die zich in de mainframe-markt begaven. Een belangrijke concurrent was Oracle Corporation, dat zijn Engineered Systems-lijn aanbood, waaronder de Oracle SuperCluster en de Oracle Exadata Database Machine. Deze systemen combineerden high-performance hardware met geoptimaliseerde software en waren specifiek gericht op gegevensverwerking en databasebeheer (**Oracle**).

Een andere opkomende trend in die periode was de verschuiving naar gevirtualiseerde en softwaregedefinieerde infrastructuur. Bedrijven zoals VMware, met zijn virtualisatieoplossingen, en OpenStack, met zijn open-source cloudbeheerplatform, begonnen aan populariteit te winnen. Hoewel deze technologieën niet rechtstreeks mainframe-gericht waren, boden ze alternatieve manieren om IT-infrastructuur te schalen en beheren. Bovendien speelden cloudproviders zoals Amazon Web Services (AWS), Microsoft Azure en Google Cloud Platform (GCP) een steeds grotere rol in de IT-industrie (**Google**) (**AWS**) (**VMWare**).

Heden

In de hedendaagse markt is IBM nog altijd heer en meester met zijn IBM Z-systemen. Deze systemen zijn geoptimaliseerd voor high-performance computing, beveiliging, schaalbaarheid en worden nog steeds gebruikt door organisaties over de hele wereld voor kritieke workloads en bedrijfsprocessen.

Naast IBM hebben andere technologiebedrijven, zoals Fujitsu en Unisys, nog steeds een aanwezigheid in de mainframe-markt. Fujitsu biedt zijn BS2000-mainframes aan, die zich richten op betrouwbaarheid en schaalbaarheid. Unisys heeft zijn ClearPath Libra- en Dorado-systemen die geschikt zijn voor bedrijfskritieke applicaties (**Fujitsu**) (**Unisys**).

Een opvallende trend is de verschuiving naar hybride cloudarchitecturen en de opkomst van cloud-native technologieën. Bedrijven zijn op zoek naar manieren om mainframe-technologie te integreren met cloudoplossingen, zoals IBM Cloud, Amazon Web Services (AWS), Microsoft Azure en Google Cloud Platform (GCP). Dit stelt organisaties in staat om de schaalbaarheid, flexibiliteit en kostenefficiëntie van de cloud te benutten, terwijl ze nog steeds kunnen profiteren van de kracht en betrouwbaarheid van mainframes voor hun kritieke workloads (**Google**) (**AWS**).

Een andere belangrijke ontwikkeling in de mainframe-markt is de focus op beveiliging. Met de groeiende dreiging van cyberaanvallen en gegevensinbreuken is beveiliging een topprioriteit geworden voor organisaties. IBM Z-systemen hebben ingebouwde beveiligingsfuncties zoals IBM Secure Service Container en Se-

cure Execution voor het beschermen van gevoelige gegevens en het voorkomen van ongeautoriseerde toegang (**IBMa**).

2.2. IBM Dependency Based Build

In dit hoofdstuk wordt er beschreven wat IBM Dependency Based Build is en waarvoor het in dit onderzoek zal gebruikt worden. Er zal ook besproken worden hoe IBM DBB werkt zowel op de voorgrond als op de achtergrond.

2.2.1. Introductie tot IBM Dependency Based Build?

Geschiedenis

Een van de eerste versies van DBB is versie 1.0.1, deze versie was uitgekomen in juni 2018 en had als nieuwe features over de initiële 1.0.0 versie dat het JCL kon submitten en een dat het object beheer door middel van eigenaarsrollen verbeterd is. Bij versie 1.0.1 werden ook nog eens 2 extra sample programma's geïntroduceerd namelijk PL/I Helloworld en DB2 Bind Sample in Mortgage Application.

Terwijl de versie van DBB in 2018 nog maar heel pril is worden er aan sneltempo versies met bijhorende extra features en verbeteringen uitgebracht. Zo is er op het einde van 2018 al een versie 1.0.3 uitgebracht die extra features zoals:

- Versie 1.0.2
 - Multi-thread build support
 - Binary en load module kopie support
 - ISPF interactieve gateway support voor TSOExec en ISPFExec
 - Opvangen en opslaan van indirecte dependencies
 - Automatische Groovy script caching
 - Build properties kunnen opgebouwd zijn uit andere build properties
 - DBB configuratie properties
 - SMF record generatie
 - DBB Build manager introductie
- Versie 1.0.3
 - SMF record generatie
 - DBB Build manager introductie

In 2019 blijven er op hetzelfde tempo nieuwe versies uitkomen, elk kwartaal wordt er een nieuwe versie uitgerold van DBB zo zit IBM tegen eind 2019 al aan versie 1.0.7. De belangrijkste features zijn onder andere:

- Versie 1.0.4
 - zFS directories in DD statements
 - FIPS 140-2 compliance
 - Error en warning messages zijn nu te vinden in het knowledge center
 -
- Versie 1.0.5
 - Tar/gzip file support voor dependencies
 - Non-roundtrippable character detectie door de migratie tool
 - Linux on IBM Z support
- Versie 1.0.6
 - Introduceren van Z Open Automation Utilities (ZOAU)
 - Support voor aanpassingen aan database schema
 - Support voor Db2 voor z/OS
 - YAML bestanden voor build configuraties
 - Swagger API documentatie
- Versie 1.0.7
 - Toevoeging van nieuwe ZOAU functionaliteit
 - File tagging support voor CopyToHFS commando

Doorheen 2020 zwakte het aantal versie-updates af naar slechts 2, zo werd er een update in maart en in juni uitgebracht voor DBB. Respectievelijk versies 1.0.8 en 1.0.9 hiervan zijn er een aantal nieuwe features opgelijst:

- Versie 1.0.8
 - File tagging support voor het CopyToHFS commando bij non-ASCII en UTF-8 gecodeerde bestanden
 - Nieuwe copy mode toegevoegd bij het CopyToHFS commando dat ASA carriage control characters behoudt
 - Support om het CopyToPDS commando als een build stap te registreren in de build report
- Versie 1.0.9

- Personal daemon beschikbaar als toevoeging op de bestaande shared daemon

Het bleef wat betreft versie-updates heel stil in het jaar 2021 en 2022 al was er in 2022 nog een laatste versie-update voor versie 1.0x van DBB. Die update werd doorgevoerd in maart 2022 en bepaald tot op heden de huidige versie van DBB 1.0x:

- Versie 1.0.10
 - Apache Groovy 4.0 upgrade

(IBM2022)

In oktober 2021 komt er een nieuwe versie uit van DBB namelijk de versie 1.1x, deze versie heeft 4 updates gekregen sinds zijn ontstaan, de updates zijn niet zo talrijk als in versie 1.0x. Met de laatste update van versie 1.1x in maart 2023 zit men aan de huidige versie van DBB 1.1x, er zijn nog updates uitgekomen in juni 2021, oktober 2021 en maart 2022. De belangrijkste features per versie zijn de volgende:

- Versie 1.1.0
 - DBB Web Applicatie beschikbaar als een Red Hat OpenShift Container Platform (OCP) cluster
 - Integratie met z/OS Automated Unit Testing Framework (zUnit)
 - Introducering van simpelere dependency resolution en impact analyse API's
- Versie 1.1.1
 - DBB Web Applicatie kan geïnstalleerd worden op een Red Hat OpenShift Container Platform (OCP cluster) door middel van een operator
 - Support voor "report only" mode tijdens het uitvoeren van DBB z/OS commando API's
 - DBB source code scanner kan programma's met IBM MQ call statements herkennen
- Versie 1.1.2
 - DBB Web Applicatie User Interface
 - Introducering van de SearchPathDependencyResolver en SearchPathImpactFinder klassen
- Versie 1.1.3
 - Apache Groovy 4.0 upgrade
- Versie 1.1.4

- JSON Web Token (JWT) eenmalige inlog authenticatie
- Statisch build report in HTML bestand
- APAR verbeteringen

(IBM2023)

De versie die gebruikt zal worden voor dit onderzoek is de versie 2.0.0, die maakt deel uit van DBB 2.0x en werd geïntroduceerd in oktober 2022 en kreeg zijn eerste en voorlopig recentste update in mei 2023 (2.0.1). Zoals vermeld zal dit onderzoek gebruik maken van DBB 2.0.0, de belangrijkste feature updates voor DBB 2.0x zijn als volgt:

- Versie 2.0.0 (versie onderzoek)
 - DBB toolkit geïnstalleerd op z/OS UNIX verbind direct met db2 databases
 - DBB toolkit heeft support voor zowel Java 8 als Java 11
 - DBB 2.0 toolkit heeft de Apache Log4J logging technologie vervangen door SLF4J
- Versie 2.0.1
 - Toevoeging van het JobExec commando
 - Toevoeging RACF Group Configuratie

(IBM2023a)**Definitie**

IBM Dependency Based Build biedt de mogelijkheid aan om traditionele z/OS applicaties die ontwikkeld zijn in programmeer talen zoals COBOL, PL/I en Assemblerte builden als onderdeel van een moderne DevOps pipeline. Het biedt een moderne, op scripttaal gebaseerde, automatisatie mogelijkheid dat kan gebruikt worden op z/OS. DBB is gebouwd als een stand-alone product waarvoor geen specifieke source code manager of pipeline automation tool nodig is **(IBM2023b)**.

2.2.2. Technische aspecten van DBB**Hoe het werkt**

DBB bevat een Java Application Programming Interface, kortweg API, die het mogelijk maakt om taken op z/OS te ondersteunen en afhankelijkheidsinformatie te creëren en te gebruiken voor de broncode die wordt verwerkt. DBB bestaat uit

een z/OS-gebaseerde toolkit die de API's, een afhankelijkheidsscanner en Apache Groovy bevat. Er zijn ook afzonderlijk verkrijgbare componenten, waaronder een webapplicatie die de afhankelijkheidsinformatie en bouwrapporten opslaat en beheert, en een set Apache Groovy-templates om het gebruik van de API's voor het bouwen van applicaties te demonstreren (IBM2021).

Architectuur van DBB

De architectuur van DBB bestaat volgens IBM2021a<empty citation> uit acht onderdelen die elk hun eigen taak hebben en absoluut nodig zijn om de DBB build uit te voeren. Elk van deze onderdelen kan vervangen worden door een alternatief product, DBB is niet afhankelijk van eender welk merk of product.

Component 1: MVS bestandssysteem

Het MVS bestandssysteem is nodig omdat het resultaat van de compile/link stap nog altijd PDS gebaseerd is en daardoor is zo'n bestandssysteem onmisbaar.

Component 2: DBB

Vanzelfsprekend is het DBB product nodig om een DBB build uit te voeren, het product komt met een DBB toolkit, bijhorende Groovy build scripts en z/OS build API's die bijvoorbeeld de compile/link in goede banen leidt.

Component 3: DBB WebApp

In de DBB WebApp worden vooral de metadata van afhankelijkheden en de build resultaten bijgehouden in een web server. Deze web server is verbonden met een database, dit kan op eender welke database maar er wordt aangeraden om in productie gebruik te maken van Db2.

Component 4: Rocket Git

Rocket Git is nodig om de communicatie met een Git server te verzorgen en heeft ook de functionaliteit om aan code conversie te doen van ASCII naar EBCDIC.

Component 5: Enterprise Git server

In deze enterprise Git server zal de main repository komen en daarin zitten alle bestanden die nodig zijn om een DBB build uit te kunnen voeren. Dit gaat dan vooral over properties bestanden en source code voor applicatie ontwikkeling taken en om de development pipeline te kunnen uitvoeren. In dit onderzoek zal er gebruikgemaakt worden van Azure Repos als enterprise Git server maar een alternatief is bijvoorbeeld om een eigen Git server op te zetten op een eigen linux omgeving.

Component 6: Pipeline orchestrator

Een DBB build pipeline heeft ook een pipeline orchestrator nodig, dit is gedistribueerde server gebaseerde software die ervoor zorgt dat de pipeline stappen uitgevoerd kunnen worden. Dit kan gaan over automatische testing, cloning van de repository, DBB build en andere gautomatiseerde taken. Deze orchestrator houdt ook informatie over de builds bij zoals build status en logs. Er wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van Azure Pipelines als pipeline orchestrator maar een alternatief is bijvoorbeeld Jenkins.

Component 7: Pipeline agent

Deze agent is nodig om de pipeline orchestrator te laten runnen en communiceren met z/OS.

Component 8: App dev IDE

Dit is de plaats waarin de applicatie ontwikkelaar zijn aanpassingen aan source code zal aanbrengen. Dit kan elke Git gebaseerde IDE zijn zoals IBM Developer for zOS (IDz) of Visual Studio Code. In dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van beide IDE's.

De architectuur heeft ook een workflow die het doorloopt, **IBM2021a<empty citation>** geeft aan dat in een standaard geval dit neerkomt op negen stappen van begin tot einde. De stappen worden in chronologische volgorde hieronder opgesomd.

De applicatie ontwikkelaar maakt wijzigingen aan de source code van een applicatie en maakt gebruik van DBB user build om te verifiëren dat de wijzigingen goed compileren en om eventueel een aantal testen uit te voeren.

De applicatie ontwikkelaar gaat nadien de wijzigingen commiten/pushen naar de enterprise Git server. De Git server ontvangt de wijzigingen nadat een push of merge is gebeurd en gaat dan, automatisch of manueel, het signaal geven aan de pipeline orchestrator dat er een pipeline mag gestart worden.

Deze start op zijn beurt dan een job die wordt doorgegeven aan de agent in z/OS, de communicatie tussen de pipeline orchestrator en de pipeline agent kan gebeuren via SSH of Personal Acces Token (PAT). Dit onderzoek zal gebruik maken van Personal Acces Tokens om de communicatie tussen pipeline agent en pipeline orchestrator te verzorgen.

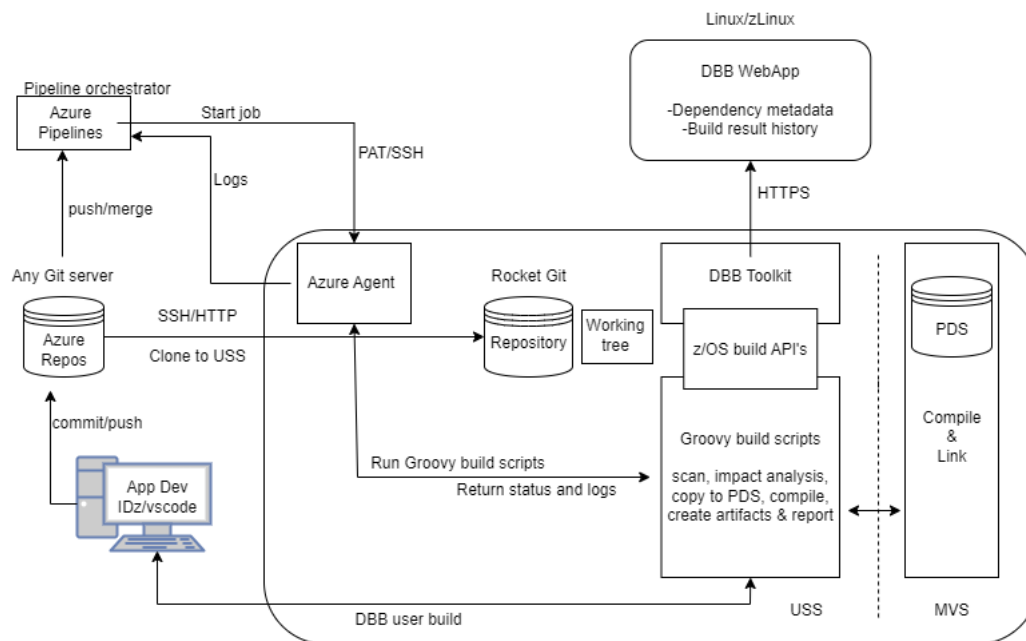
De eerste stap die de agent zal doen nadat die het start job signaal krijgt is om de source code/repository van de Git server te clonen op z/OS naar een working tree repository. Deze working tree repository zal dan gebruikt worden in de volgende

stap door de Groovy build scripts die in werking treden doordat de agent de DBB build start.

Deze build scripts voeren een compile/link uit via de z/OS build API's en zorgen ervoor dat de verkregen of aangepaste load modules op de juiste plek terechtkomen in het MVS bestandssysteem.

Eenmaal dat de build compleet is worden de gegevens zoals de metdata van afhankelijkheden en het resultaat van de build verstuurd naar de DBB Web App die deze gegevens dan opslaat in zijn databank.

Tot slot krijgt ook de agent de logs en resultaten binnen en die stuurt die op zijn beurt dan weer door naar de pipeline orchestrator om ook daar bepaalde logs en gegevens bij te houden over het resultaat. Dit alles is ook visueel terug te vinden in figuur 2.1.

Figuur (2.1)

DBB architectuur van dit onderzoek

2.3. Azure DevOps

2.3.1. Wat is Azure DevOps?

Volgens **Microsoft2024<empty citation>** ondersteunt Azure DevOps de samenwerking van ontwikkelaars, projectmanagers en medewerkers door een reeks processen aan te bieden die gebruikt worden om software te ontwikkelen. Het stelt organisaties in staat om sneller producten te maken en te verbeteren dan mogelijk is met traditionele softwareontwikkelingsmethoden.

Azure DevOps biedt geïntegreerde functies waartoe je toegang hebt via je webbrowser of IDE-client. Je kunt alle services gebruiken die bij Azure DevOps worden geleverd of alleen die services kiezen die je nodig hebt om je bestaande workflows aan te vullen.

Azure producten

Azure DevOps is een verzameling van vijf individuele services die samen de DevOps ontwikkel filosofie omarmt. Omdat de services onder de Azure DevOps suite zitten is communicatie tussen de services heel snel en heel eenvoudig op te zetten zonder gecompliceerde methodes om de communicatie tot stand te brengen.

Onder de **Microsoft2024<empty citation>** Azure DevOps suite zitten de volgende services:

- Azure Boards: levert een suite van Agile tools om werk, code defecten en problemen te plannen en op te volgen, gebruikmakend van Kanban en Scrum methodes.
- Azure Repos: voorziet Git repositories of Team Foundation Version Control (TFVC) voor de source control van code.
- Azure Pipelines: voorziet build en release services om Continuous Integration (CI) en Continuous Delivery (CD) van applicaties te ondersteunen.
- Azure Test Plans: set van tools om applicaties te testen, inclusief manueel/exploratieve testing en continuous testing.
- Azure Artifacts: teams kunnen hier gebruik van maken om het delen van packages zoals Maven, npm, NuGet en andere packages van private- of publieke sources te integreren in pipelines.

Voor dit onderzoek zal er enkel gebruik gemaakt worden van de Azure Repos en Azure Pipelines services.

2.3.2. Azure Repos als Source Code Control

In Azure Repos zijn er twee manieren om aan Source Code Control te doen, via Team Foundation Version Control (TFVC) of via Git (gedistribueerd). TFVC is een ge-centraliseerd client-server systeem. In zowel Git als TFVC kan er gebruik gemaakt worden van folders, branches en repositories om bestanden te organiseren. Voor dit onderzoek zal er gebruik gemaakt worden van een gedistribueerd Source Code Control (Git) (**Microsoft2022**).

Via Azure Repos kan je alle repositories waartoe je toegang hebt beheren en eventueel aanpassen. Zo kunnen er branches, tags (versies), commits, pushes, merges en pull requests aangemaakt worden. Er kunnen ook handmatig, via Azure Repos, bestanden of folders geupload worden (**Microsoft2022**).

Azure Repos heeft ook de functionaliteit om automatisch of handmatig applicaties een nieuwe versie te bezorgen na een push. Zo kan er ook aan versiebeheer gedaan worden binnen Azure Repos, er kan ten allen tijden teruggedaan worden naar een vorige versie of commit. Op die manier hoeft je niet expliciet meerdere versies bij te houden van eenzelfde applicatie en kan er bij problemen altijd teruggedaan worden naar een vorige werkende versie (**Microsoft2022**).

Een ontwikkelaar die werkt met Azure Repos heeft een eigen kopie van de source repository op zijn computer. De source repository komt inclusief met alle branches en vorige versies van de repository. De ontwikkelaar werkt rechtstreeks op zijn eigen lokale repository en de aanpassingen worden gedeeld naar de centrale repository door een push naar de main source repository. Op die manier kan de ontwikkelaar zelf aan versiebeheer doen door de vorige versies te vergelijken met elkaar zonder netwerk connectie (**Microsoft2022**).

Wanneer de ontwikkelaar een nieuw onderdeel wil toevoegen aan de applicatie kan die ook zijn eigen lokale branch maken om daarop verder te werken zonder andere ontwikkelaars te dwarsbomen. Doordat de branches lichtgewicht zijn op vlak van opslag kan er snel en makkelijk gewisseld worden tussen branches. Indien de ontwikkelaar klaar is met zijn onderdeel kan die door middel van een push/merge de main branch updaten met zijn nieuwe code, zo kan zijn lokale branch opgeruimd worden na de push/merge (**Microsoft2022**).

2.3.3. Azure Pipelines als pipeline orchestrator

Azure Pipelines zorgt ervoor dat het mogelijk is om meerdere taken opeenvolgend te automatiseren om op die manier het builden en deployen van applicaties mak-

kelijker en gestroomlijnder te maken. Met Azure Pipelines kan je taken zoals bestanden aanmaken en scripts of commando's uitvoeren, automatiseren in één of meerdere pipelines. Zo kan er met Azure Pipelines een systeem opgezet worden dat na afloop van een pipeline er opnieuw een pipeline zal gestart worden. Dit kan automatisch of manueel ingesteld worden. Het is ook mogelijk om Azure Pipelines je Git repository in Azure Repos te laten observeren en wanneer die een verandering detecteert in de source code, wordt er automatisch een pipeline gestart. Dit maakt het mogelijk om aan Continuous Integration (CI) te doen en doordat de mogelijkheid bestaat om meerdere pipelines/taken na elkaar uit te voeren kan er ook gedaan worden aan Continuous Delivery (CD). (**Microsoft2023**)

Een ontwikkelaar die werkt met Azure Pipelines hoeft, indien de optie CI aanstaat voor de repository en pipeline, enkel maar een push uit te voeren naar de repository en dan activeert die push de pipeline die daaraan gekoppeld is. De taken van de pipeline worden dan zelfstandig uitgevoerd zonder dat de ontwikkelaar zelf iets moet selecteren of uitvoeren. Er kan ook manueel een pipeline gestart worden, eenmaal gestart werkt die op dezelfde manier als de pipeline die geactiveerd werd door een push naar de gelinkte repository. (**Microsoft2023**)

Standaard is er ondersteuning om controle mechanismen in te schakelen binnenin de pipeline. Zo kan er voordat de pipeline effectief verandering brengt in bijvoorbeeld een productie applicatie eerst een review gevraagd worden aan een of meer leidinggevenden. Pipelines kunnen ook afgeschermd worden van bepaalde personen of groepen om zo confidentialiteit te waarborgen. (**Microsoft2023**)

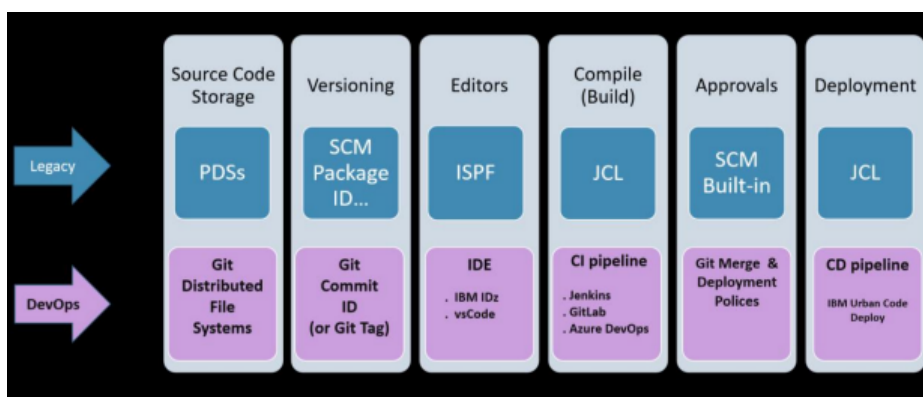
Azure Pipelines hebben ook de mogelijkheid om automatische testing in gang te zetten bij het uitvoeren van de pipeline. Zo kan er naargelang het resultaat van de testen alsnog de wijziging van een applicatie afgebroken worden. Indien de pipeline succesvol beëindigd wordt kan er ook een optie aangevinkt worden om automatische versie controle aan te zetten. Zo kan er bij een applicatie van versie 1.0.1 na een succesvolle uitvoering van de pipeline de versie 1.0.2 meegegeven worden. (**Microsoft2023**)

2.4. Git workflows

2.4.1. Software Development Lifecycle

Een van de belangrijkste aspecten van mainframe software ontwikkeling is dat het betrouwbaar, beschikbaar en bruikbaar is. Deze workflow zit nagenoeg standaard ingebakken in mainframe softwareontwikkeling, maar hoe kan die workflow gerecreëerd of zelfs verbeterd worden door middel van gebruik te maken van Git om de softwareontwikkeling workflow op te stellen. Volgens Nelson **Lopez2023**<empty citation> is een van de beste strategieën om dezelfde eigenschappen van een mainframe workflow te bekomen om de Software Development Lifecycle te recreëren met behulp van Git, een Git ondersteunende IDE, CI pipeline, deployment policies en een CD pipeline.

Op de manier zoals voorgesteld door **Lopez2023**<empty citation> zou de source code storage niet meer in PDS's opgeslagen worden maar in een Git gedistribueerd bestandssysteem, versiebeheer zal niet meer verlopen via een SCM package ID maar via Git commit ID of Git tags. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden in de source code wordt er geen ISPF maar een IDE zoals vscode of IDz, de compile/link van een programma zal dan weer verzorgd worden door een CI pipeline en niet door een JCL. Toestemmingen en het aanvaarden van wijzigingen aan applicaties zal je dan weer kunnen doen door middel van Git merge en deployment policies in plaats van de SCM. Als laatste zal het uiteindelijk deployen van een programma niet via JCL gebeuren maar via een CD pipeline.

Figuur (2.2)

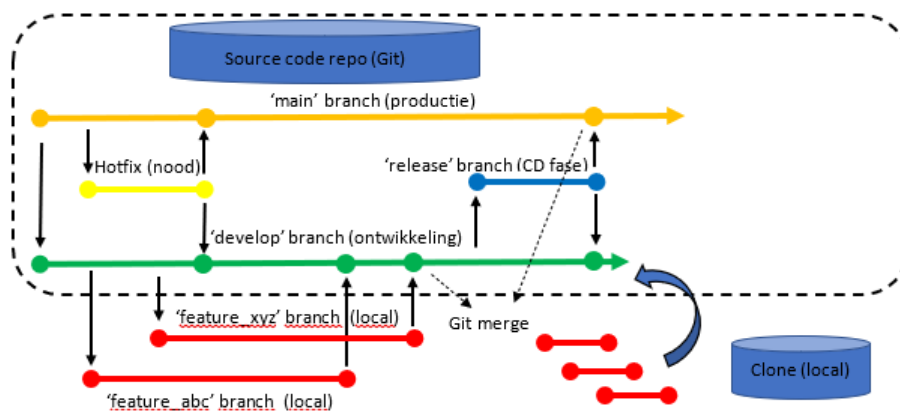
Software Development Lifecycle: Legacy vs DevOps (**Lopez2023**)

2.4.2. Git branching strategie

Elk bedrijf regelt zijn software ontwikkeling op een manier zodat er een duidelijk onderscheid en doel is voor elke omgeving. Zo is er een productieomgeving, de lopende versie van een applicatie zit daar te draaien. Er is ook een development omgeving waarin nieuwe features of verbeteringen voor die applicatie worden ontwikkeld. Tot slot is er ook nog de QA omgeving (Quality Assessment) deze omgeving wordt gebruikt om applicaties te testen op functioneel vlak vaak tegenover de productie database.

Om een goede branching strategie te bekomen is het belangrijk volgens **Lopez2023** dat tenminste die drie omgevingen worden geïmplementeerd als een branch in de branching strategie. Dit komt neer op een main (productie) branch, een develop (development/ontwikkeling) branch en een release (QA) branch.

Om nog beter te werk te gaan moeten er nog een aantal zaken toegevoegd worden aan de branching strategie zo heeft Nelson Lopez het onder andere over een feature en hotfix/nood branch. Die laatste is voor noodgevallen waarin er heel snel iets veranderd moet worden aan de applicatie die in productie draait. De feature branch zou dan weer een lokale branch worden waarin de ontwikkelaar werkt aan zijn opdracht voor die applicatie. De workflow die wordt beschreven door Nelson Lopez is visueel te vinden in figuur 2.3.

Figuur (2.3)

Git branching strategie beschreven door Nelson Lopez

De weg die een applicatie aflegt binnen de strategie die afgebeeld wordt op 2.3 begint bij het binnenhalen van de applicatie versie die in de ontwikkelomgeving draait. Die is te vinden op de develop branch, vandaar wordt er een clone gemaakt naar een lokaal werkstation en wordt allereerst een nieuwe feature branch aangeemaakt. De naamgeving van die branch kan als volgt zijn: feature-array-toevoegen,

dit is afhankelijk van de policy binnen de werkomgeving omtrent naamgeving van branches.

Eenmaal de feature branch aangemaakt is kan de ontwikkelaar aan het werk gaan om de feature te coderen. In de tussentijd kan er een andere ontwikkelaar aan hetzelfde programma werken op nog een andere feature branch. Die ontwikkelaar moet bijvoorbeeld foutmeldingen aanpassen dus zijn feature branch krijgt de naam feature-update-foutmeldingen. Als een ontwikkelaar klaar is met zijn feature dan kan die een merge uitvoeren naar de develop branch om de versie die daar draait te updaten met zijn aangepaste versie. Doordat Git een merge functie heeft gaat Git enkel hetgeen aanpassen dat de ontwikkelaar zelf heeft gewijzigd. Zo kan er tussendoor iemand anders al een merge uitgevoerd hebben naar diezelfde branch zonder dat er conflicten zijn.

Nadat een applicatie in de ontwikkelomgeving een of meerdere updates heeft gekregen kan er gekozen worden om die versie over te zetten naar de productie omgeving. Voordat effectief plaatsvindt zal er eerst een release branch aangemaakt worden om de functionele testen uit te voeren en indien nodig source code aan te passen. Pas als de testen vlot verlopen dan wordt er zowel met de main branch (productie) als met de develop branch een merge uitgevoerd. Zo zijn beide versies up to date met de versie die doorheen de functionele test fase is geraakt (QA).

In geval dat er een situatie is waarin de productie versie niet meer draait dan wordt er een hotfix branch gemaakt vanaf de versie die draait op productie. Source code wordt aangepast en testing wordt opnieuw uitgevoerd zoals bij de release branch. Indien die testen succesvol zijn dan wordt de aangepaste versie zowel met de main branch als met de develop branch gemerged. Hierdoor wordt de fout die in de productie versie zat zowel in de ontwikkelomgeving als in de productieomgeving opgelost.

3

Methodologie

Etiam pede massa, dapibus vitae, rhoncus in, placerat posuere, odio. Vestibulum luctus commodo lacus. Morbi lacus dui, tempor sed, euismod eget, condimentum at, tortor. Phasellus aliquet odio ac lacus tempor faucibus. Praesent sed sem. Praesent iaculis. Cras rhoncus tellus sed justo ullamcorper sagittis. Donec quis orci. Sed ut tortor quis tellus euismod tincidunt. Suspendisse congue nisl eu elit. Aliquam tortor diam, tempus id, tristique eget, sodales vel, nulla. Praesent tellus mi, condimentum sed, viverra at, consectetur quis, lectus. In auctor vehicula orci. Sed pede sapien, euismod in, suscipit in, pharetra placerat, metus. Vivamus commodo dui non odio. Donec et felis.

Etiam suscipit aliquam arcu. Aliquam sit amet est ac purus bibendum congue. Sed in eros. Morbi non orci. Pellentesque mattis lacinia elit. Fusce molestie velit in ligula. Nullam et orci vitae nibh vulputate auctor. Aliquam eget purus. Nulla auctor wisi sed ipsum. Morbi porttitor tellus ac enim. Fusce ornare. Proin ipsum enim, tincidunt in, ornare venenatis, molestie a, augue. Donec vel pede in lacus sagittis porta. Sed hendrerit ipsum quis nisl. Suspendisse quis massa ac nibh pretium cursus. Sed sodales. Nam eu neque quis pede dignissim ornare. Maecenas eu purus ac urna tincidunt congue.

Donec et nisl id sapien blandit mattis. Aenean dictum odio sit amet risus. Morbi purus. Nulla a est sit amet purus venenatis iaculis. Vivamus viverra purus vel magna. Donec in justo sed odio malesuada dapibus. Nunc ultrices aliquam nunc. Vivamus facilisis pellentesque velit. Nulla nunc velit, vulputate dapibus, vulputate id, mattis ac, justo. Nam mattis elit dapibus purus. Quisque enim risus, congue non, elementum ut, mattis quis, sem. Quisque elit.

Maecenas non massa. Vestibulum pharetra nulla at lorem. Duis quis quam id lacus dapibus interdum. Nulla lorem. Donec ut ante quis dolor bibendum condimentum. Etiam egestas tortor vitae lacus. Praesent cursus. Mauris bibendum pede at elit. Morbi et felis a lectus interdum facilisis. Sed suscipit gravida turpis. Nulla at

lectus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Praesent nonummy luctus nibh. Proin turpis nunc, congue eu, egestas ut, fringilla at, tellus. In hac habitasse platea dictumst.

Vivamus eu tellus sed tellus consequat suscipit. Nam orci orci, malesuada id, gravida nec, ultricies vitae, erat. Donec risus turpis, luctus sit amet, interdum quis, porta sed, ipsum. Suspendisse condimentum, tortor at egestas posuere, neque metus tempor orci, et tincidunt urna nunc a purus. Sed facilisis blandit tellus. Nunc risus sem, suscipit nec, eleifend quis, cursus quis, libero. Curabitur et dolor. Sed vitae sem. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Maecenas ante. Duis ullamcorper enim. Donec tristique enim eu leo. Nullam molestie elit eu dolor. Nullam bibendum, turpis vitae tristique gravida, quam sapien tempor lectus, quis pretium tellus purus ac quam. Nulla facilisi.

4

Werking huidig systeem

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk zal de werking van het huidige systeem om coolgen applicaties te ontwikkelen van ArcelorMittal Gent toelichten en visualiseren. De stappen die in het huidige systeem aanwezig zijn zullen ook terug te vinden zijn in het nieuwe systeem met behulp van een pipeline en IBM DBB. Het is uiterst noodzakelijk om kennis te hebben van het huidige systeem alvorens een nieuw systeem kan gemaakt/geïmplementeerd worden. Dit komt doordat het systeem dat momenteel gebruikt uitermate veel is gepersonaliseerd door ArcelorMittal Gent om aan hun eisen en gebruiken te voldoen.

4.2. Compileren

De huidige geïnstalleerde versie van de Cobol compiler binnen ArcelorMittal Gent is versie 6.20, deze versie van Cobol is geïntroduceerd in 2017 op 8 september en heeft geen support meer vanaf 30 september 2024.

De JCL die uitgevoerd wordt wanneer men een compilatie van een programma wil uitvoeren wordt opgeroepen via een product van Rocket software namelijk MSP (Manager Products). Dit product zorgt ervoor dat een ontwikkelaar kan meegeven welk programma hij/zij wil compileren en in welke omgeving die dat wil doen, dit kan bijvoorbeeld productie of ontwikkeling zijn. Dat product zorgt er dan voor dat de JCL voor de compile uit te voeren wordt gestart met de juiste parameters en de juiste libraries die moeten meegegeven worden tijdens de compilatie zoals de SYSLIB en SYSIN DD's.

Heel belangrijk binnen het huidig systeem is het gebruik van meta-data, hierdoor weet in dit geval MSP welke parameters die moet aanvoeren aan de compiler, welke

libraries die moet alloceren en of er extra zaken moeten gestart worden zoals een Db2 package bind of Db2 plan bind. Deze meta-data is dan ook een van de eerste zaken dat gecontroleerd wordt als men een compilatie wil starten. Indien er geen meta-data te vinden is dan zal de compile geannuleerd worden.

Deze meta-data bevat onder andere informatie over de afdeling waar het gemaakt is, de programmeur van de applicatie, wat voor soort applicatie het is. Zo heb je 3 verschillende soorten programma's binnen ArcelorMittal Gent, je hebt de main programma's, die kunnen ofwel volledig onafhankelijk draaien of ze roepen sub programma's op. Deze main applicaties kunnen zelf niet opgeroepen worden door andere applicaties. Als laatste zijn er ook nog 2 soorten sub programma's, de fsub en de sub. In theorie is er niet veel verschil buiten de manier waarop ze opgeroepen kunnen worden. Zo wordt een sub statisch gebindt aan een programma dat hem oproept en een fsub wordt dynamisch opgeroepen tijdens de run time. Naast die 3 soorten van applicaties is er ook nog het feit of er gebruik gemaakt wordt van subsystemen zoals IMS, Db2 of MQ. Indien hiervan gebruik gemaakt wordt dan kan de ontwikkelaar ook deze zaken aanduiden binnen het meta-data scherm van zijn/haar applicatie.

Eenmaal alle meta-data aanwezig is zal MSP met behulp van skeletons de juiste JCL opmaken om die applicatie te compileren met de juiste libraries en parameters. De compile parameters zijn heel gelijkaardig voor alle soorten programma's maar kunnen toch nog ergens licht afwijken. Zoals wanneer er gebruik gemaakt wordt van een subsysteem zoals IMS of Db2.

4.3. Bind

Er wordt gebruik gemaakt van de IEWL Binder voor z/OS 2.5 om de applicaties van ArcelorMittal te binden. Het belangrijkste verschil tussen een programma dat gebind is met IEWL en een dat gelinkedit is, is het feit dat bij de linkedit een groot uitvoerbaar bestand gemaakt wordt van de verschillende objectbestanden van het hoofdprogramma, de subprogramma's en de subroutines die opgeroepen worden. Hierdoor is het programma dat gelinkedit wordt statisch aangemaakt, dit wil zeggen dat indien er een sub programma verandert er dus een nieuwe linkedit moet gebeuren van alle programma's die dat sub programma gebruiken. Met een binder kan je dynamisch een programma aan een ander programma koppelen/bind, op die manier is het zo dat een sub programma opgeroepen wordt op run time en niet tijdens de compile. Hierdoor hoeft er geen herlink meer te gebeuren van de applicaties die dat programma gebruiken.

Er zijn net zoals bij de compilatie ook parameters die meegegeven worden aan de binder om op de juiste manier de programma's te kunnen binden. In tegenstelling als bij de compilatie moet er niet voor elk soort programma (main, Db2, IMS, sub, ...) een aparte parameter lijst gemaakt worden. De parameters zijn hetzelfde voor main- en fsub programma's aangezien die worden opgeslagen als DLL, voor de sub programma's is er een andere parameter lijst die ervoor zorgt dat de sub geen DLL wordt maar statisch blijft. Hierdoor zullen main- en fsub programma's wel dynamisch opgeroepen kunnen worden tijdens run time en zal er voor sub programma's opnieuw met herlink en hercompile moeten gewerkt worden.

De binder wordt net zoals de compiler opgeroepen door het product MSP, het gaat op dezelfde manier te werk als bij de compile en maakt gebruik van een applicatie zijn meta-data om zo de juiste libraries en parameters mee te geven.

5

Proof Of Concept

5.1. Inleiding

Het hoofdstuk van de Proof Of Concept zal gaan over welke stappen en producten er allemaal nodig waren om de proefopstelling succesvol te laten werken. Deze stappen zullen overeenkomen met die van het huidige systeem besproken in het vorige hoofdstuk.

5.2. Installatie & configuratie IBM DBB

De eerste stap in het opzetten van de proefopstelling is om de IBM DBB installatie af te ronden en de configuratie te starten. De installatie op de mainframe van ArcelorMittal werd gedaan door een bedrijf genaamd NRB, zij zijn verantwoordelijk voor installatie van software op de mainframe van ArcelorMittal Gent.

Aangezien IBM DBB al geïnstalleerd is voor deze Proof Of Concept kan er direct begonnen worden aan de configuratie van de bestanden die gebruikt worden door het product DBB. Deze bestanden zijn onder andere properties bestanden die ervoor zorgen dat bepaalde zaken zoals de binder en compiler worden gedeclareerd. Deze zijn niet standaard meegeleverd en moeten afgehaald worden vanaf een git repository namelijk de dbb-zappbuild git repository van IBM.

5.2.1. Installatie dbb-zappbuild

Die repository kan rechtstreeks gekloond worden of via file transfer kunnen die ook op de juiste plaats in de USS belanden. De aanbevolen plaats om die repository te

stockeren is in de hoofdfolder van DBB, dat ziet eruit zoals /dbb/dbb-zappbuild.

5.2.2. Configuratie dbb-zappbuild

Nu dat de dbb-zappbuild repository aanwezig is op de USS kan er begonnen worden aan de configuratie van DBB. Deze configuratie op de USS bestaat hoofdzakelijk uit properties en .groovy bestanden. De properties bestanden zijn te vinden in de folder build-conf en zijn ook de eerste die moeten veranderd of ingevuld worden. Verder zijn er de .groovy bestanden die voor de verwerking van die properties zorgen, dit is in een hoofdprogramma (build.groovy), language specifieke programma's zoals Cobol.groovy en utility programma's zoals BuildUtilities.groovy.

Deze bestanden hebben elk hun eigen taken en nut in de werking van het systeem, zo zijn de properties bestanden noodzakelijk om datasets en PDS'en mee te geven om zo de juiste binder, compiler, load libraries en dergelijke te hebben. De taak van een language specifiek groovy programma zoals Cobol.groovy is om de compilatie en bind van een programma dat in die taal geschreven is uit te voeren. Dit kan heel erg verschillen tussen talen door, zo is de compilatie van een PL/I programma een stuk anders dan de compilatie van een Cobol programma. De zaken die nodig zijn om die compilatie en bind goed uit te voeren kunnen gevonden worden in zo'n language specifiek groovy programma. Deze language specifieke programma's gebruiken heel vaak utility programma's om zaken die hetzelfde zijn in elke taal te bundelen zo is er een BindUtilities.groovy dat een DB2 package bind en/of plan bind kan doen. Dit is onafhankelijk van welke taal je gebruikt en kan dus in zo'n utility programma. Als laatste om de cyclus te vervolledigen is er de build.groovy, dit is het hoofdprogramma dat alle andere programma's op de juiste moment oproept.

Properties bestanden	Language groovy bestanden	Utility groovy bestanden	build.groovy
Dataset en PDS declaratie	Oproepen van utilities en language specifieke werking bepalen	Werking van language onafhankelijke procedures bepalen	Oproepen van de juiste groovy sub programma's

Figuur (5.1)

Soorten bestanden en hun taak

Properties bestanden

Er zijn in totaal 16 properties bestanden waarin aanpassingen moeten aangebracht worden deze zijn onderverdeeld in de verschillende talen en gebruiken. Zo zijn er properties bestanden voor Cobol, PL/I, PSB, ACB en nog een aantal anderen. Er is ook een datasets.properties bestand waarin veel algemene PDS'en en datasets worden gedeclareerd. Zo kan je bijvoorbeeld de z/OS macro library, Cobol compiler, PL/I compiler en DB2 load library vinden en declareren in de datasets.properties.

In de build.properties zit er vooral algemene instellingen en dus geen datasets, zo kan je aangeven welke properties bestanden ingeladen kunnen worden als het systeem geactiveerd wordt. Deze zit net zoals de datasets.properties en de overige taal- en gebruiksspecifieke properties bestanden in de build-conf folder die te vinden is binnen de dbb-zappbuild map.

De taal specifieke properties worden aangepast in onder andere Cobol.properties en de PLI.properties bestanden. Hierin worden onder andere instellingen zoals load libraries, vereiste properties en compiler opties meegegeven die algemeen gelden voor alle programma's van die taal.

Language groovy bestanden

De language groovy bestanden zorgen ervoor dat de programma's van die taal succesvol gecompileerd en gebind kunnen worden. Naast de compile en bind wordt er ook gezorgd dat de load module van de applicatie op de juiste plaats beland, dat er een DB2 package bind en/of plan bind uitgevoerd wordt indien nodig. Zo wordt ervoor gezorgd dat het programma niet alleen goed wordt gecompileerd en gebind maar ook uitvoerbaar is op het mainframe van ArcelorMittal Gent.

Utility groovy bestanden

De utility groovy programma's worden door zowel de language groovy bestanden als de build.groovy opgeroepen om language onafhankelijke procedures op te roepen. Zo is er een groovy utility programma dat ervoor zorgt dat onder andere de build lijst wordt aangemaakt, meta data wordt ingevuld, logicalfiles worden aangemaakt en ervoor zorgt dat datasets kunnen aangemaakt worden. Dit is maar een kleine opsomming van de mogelijkheden van de BuildUtility.groovy, hiernaast zijn er nog 7 andere groovy utility programma's.

build.groovy

Dit groovy programma roept andere programma's op zoals de utility programma's en de language specifieke programma's. Er wordt een build lijst gemaakt op basis van de rangschikking die meegegeven wordt binnen de properties van de build. Er worden dus groovy bestanden aangeroepen en de properties worden ingeladen zodat die gebruikt kunnen worden door de build.groovy en de andere groovy programma's.

Hieronder een opsomming van alle bestanden en programma's die ervoor zorgen dat DBB de programma's en bestanden kan compileren, binden en opslaan in een z/OS omgeving.

- **Properties bestanden**

- ACBgen.properties
- Assembler.properties
- build.properties
- Cobol.properties
- datasets.properties
- DBDgen.properties
- defaultzAppBuildConf.properties
- dependencyReport.properties
- LinkEdit.properties
- MFS.properties
- PLI.properties
- PSBgen.properties
- Transfer.properties
- ZunitConfig.properties

- **Language groovy bestanden**

- Assembler.groovy
- Cobol.groovy

- DBDgen.groovy

- LinkEdit.groovy

- MFS.groovy

- PLI.groovy

- PSBgen.groovy

- Transfer.groovy

- ZunitConfig.groovy

- **Utility groovy bestanden**

- BindUtilities.groovy

- BuildUtilities.groovy

- BuildReportUtilities.groovy

- DependencyScannerUtilities.groovy

- FilePropUtilities.groovy

- GitUtilities.groovy

- ImpactUtilities.groovy

- ReportingUtilities.groovy

- **build.groovy**

5.2.3. Configuratie DBB buiten USS

Naast de configuratie van DBB in de zapp-build op USS is er ook een configuratie die in elke repository meegegeven moet worden bij het starten van DBB. Dat zijn properties bestanden die in de repository meegeleverd moeten worden om de compilatie en bind in goed uit te voeren. Deze properties bestanden hebben altijd een application.properties en een file.properties, hierin wordt er onder meer een

build lijst rangschikking meegegeven om te beslissen in welke orde programma's zullen gecompileerd worden. Naast de application- en file.properties moet er ook per taal een properties bestand meegegeven worden met extra instellingen die toegevoegd worden aan de al beschikbare instellingen die in de properties op USS zijn gedeclareerd. Zo moet er bij de verwerking van een Cobol programma de file-, application- en Cobol.properties bestanden aanwezig zijn binnen de repository.

Er zijn in totaal voor ArcelorMittal 10 properties bestanden die meegegeven kunnen worden binnen een repository. Deze worden hieronder opgesomd.

- application.properties
- Assembler.properties
- Cobol.properties
- file.properties
- languageConfigurationMapping
- LinkEdit.properties
- PLI.properties
- reports.properties
- Transfer.properties
- ZunitConfig.properties

Naast de properties bestanden is er nog een .gitattributes bestand dat heel belangrijk is in verband met het omzetten van de encoding van z/OS naar git en omgekeerd. Op z/OS wordt er gebruik gemaakt van de EBCDIC IBM 1148 encoding en die is niet standaard ondersteund door git. Daardoor moet er in een .gitattributes bestand aangegeven worden dat de input in die EBCDIC encoding staat en dus nog moet omgezet worden naar UTF-8.

6

Conclusie

Curabitur nunc magna, posuere eget, venenatis eu, vehicula ac, velit. Aenean ornare, massa a accumsan pulvinar, quam lorem laoreet purus, eu sodales magna risus molestie lorem. Nunc erat velit, hendrerit quis, malesuada ut, aliquam vitae, wisi. Sed posuere. Suspendisse ipsum arcu, scelerisque nec, aliquam eu, molestie tincidunt, justo. Phasellus iaculis. Sed posuere lorem non ipsum. Pellentesque dapibus. Suspendisse quam libero, laoreet a, tincidunt eget, consequat at, est. Nullam ut lectus non enim consequat facilisis. Mauris leo. Quisque pede ligula, auctor vel, pellentesque vel, posuere id, turpis. Cras ipsum sem, cursus et, facilisis ut, tempus euismod, quam. Suspendisse tristique dolor eu orci. Mauris mattis. Aenean semper. Vivamus tortor magna, facilisis id, varius mattis, hendrerit in, justo. Integer purus.

Vivamus adipiscing. Curabitur imperdiet tempus turpis. Vivamus sapien dolor, congue venenatis, euismod eget, porta rhoncus, magna. Proin condimentum pretium enim. Fusce fringilla, libero et venenatis facilisis, eros enim cursus arcu, vitae facilisis odio augue vitae orci. Aliquam varius nibh ut odio. Sed condimentum condimentum nunc. Pellentesque eget massa. Pellentesque quis mauris. Donec ut ligula ac pede pulvinar lobortis. Pellentesque euismod. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos hymenaeos. Praesent elit. Ut laoreet ornare est. Phasellus gravida vulputate nulla. Donec sit amet arcu ut sem tempor malesuada. Praesent hendrerit augue in urna. Proin enim ante, ornare vel, consequat ut, blandit in, justo. Donec felis elit, dignissim sed, sagittis ut, ullamcorper a, nulla. Aenean pharetra vulputate odio.

Quisque enim. Proin velit neque, tristique eu, eleifend eget, vestibulum nec, lacus. Vivamus odio. Duis odio urna, vehicula in, elementum aliquam, aliquet laoreet, tellus. Sed velit. Sed vel mi ac elit aliquet interdum. Etiam sapien neque, convallis et, aliquet vel, auctor non, arcu. Aliquam suscipit aliquam lectus. Proin tincidunt magna sed wisi. Integer blandit lacus ut lorem. Sed luctus justo sed enim.

Morbi malesuada hendrerit dui. Nunc mauris leo, dapibus sit amet, vestibulum et, commodo id, est. Pellentesque purus. Pellentesque tristique, nunc ac pulvinar adipiscing, justo eros consequat lectus, sit amet posuere lectus neque vel augue. Cras consectetur libero ac eros. Ut eget massa. Fusce sit amet enim eleifend sem dictum auctor. In eget risus luctus wisi convallis pulvinar. Vivamus sapien risus, tempor in, viverra in, aliquet pellentesque, eros. Aliquam euismod libero a sem. Nunc velit augue, scelerisque dignissim, lobortis et, aliquam in, risus. In eu eros. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate elit viverra augue. Mauris fringilla, tortor sit amet malesuada mollis, sapien mi dapibus odio, ac imperdiet ligula enim eget nisl. Quisque vitae pede a pede aliquet suscipit. Phasellus tellus pede, viverra vestibulum, gravida id, laoreet in, justo. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Integer commodo luctus lectus. Mauris justo. Duis varius eros. Sed quam. Cras lacus eros, rutrum eget, varius quis, convallis iaculis, velit. Mauris imperdiet, metus at tristique venenatis, purus neque pellentesque mauris, a ultrices elit lacus nec tortor. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos hymenaeos. Praesent malesuada. Nam lacus lectus, auctor sit amet, malesuada vel, elementum eget, metus. Duis neque pede, facilisis eget, egestas elementum, nonummy id, neque.

Onderzoeksvoorstel

Het onderwerp van deze bachelorproef is gebaseerd op een onderzoeksvoorstel dat vooraf werd beoordeeld door de promotor. Dat voorstel is opgenomen in deze bijlage.

Samenvatting

Dit onderzoek zal gaan over het uitwerken van een werkende Azure DevOps pipeline om coolgen programma's te compileren en binden met behulp van IBM Dependency Based Build (DBB) en zijn ingebouwd framework. Er werd gezocht naar een oplossing om de mainframe omgeving van ArcelorMittal Gent te moderniseren om zo aantrekkelijker te zijn voor afgestudeerden en om gebruik te maken van de nieuwere technologieën binnen het mainframe landschap. In de proof of concept is er een proefopstelling opgezet zodat de coolgen applicaties kunnen worden gecompileerd en gebind via een Azure pipeline. Op die manier hoeft de ontwikkelaar niet zelfde compilatie en/of bind te starten. Het verwachte resultaat is dat de pipeline een correcte compilatie en bind kan uitvoeren zonder dat de ontwikkelaar zelf iets moet uitvoeren op de mainframe omgeving en dat het versiebeheer volledig kan beheerd worden door Azure DevOps. Zo zal er een einde komen aan de vele stappen die nodig zijn om een compilatie en bind van een coolgen programma uit te voeren ook zal er voortaan in een Gitondersteunende IDE gewerkt kunnen worden.

A.1. Introductie

Mainframe is een van de oudste en meest gebruikte computertechnologieën ooit, maar na al die jaren dat er getwijfeld werd over het wel of niet afschaffen van de technologie. Is er een groot tekort aan pas afgestudeerden ontstaan, die verse krachten zouden het voortouw kunnen nemen in de vernieuwing van de main-

frame. Volgens **Broadcom2024<empty citation>** is de mainframe meer dan ooit toegankelijk en compatibel in projecten die zich niet enkel op het mainframe platform situeren. Dit komt volgens hun door de mogelijkheid om de DevOps workflow toe te passen waardoor de flexibiliteit en automatisatie mogelijkheden toeneemt. Verder maakt het ook de samenwerking met teamleden, zowel binnen een mainframe team als er buiten, makkelijker en meer gestroomlijnd. Hierdoor is IBM Dependency Based Build een goede manier om een mainframe te moderniseren omdat deze tool van IBM ervoor zorgt dat je op een DevOps manier kan werken met een mainframe. Deze workflow bestaat uit een pipeline en een repository, in het geval van dit onderzoek zal de pipeline(s) verzorgd worden door Azure Pipelines en de repositories zullen aangeboden worden via Azure Repos. Beide services maken deel uit van het Azure DevOps pakket dat nog heel vaak zal vermeld worden doorheen het onderzoek en de proof of concept.

De leveranciers van mainframe software hebben het belang van modernisering in het landschap opgemerkt en zijn dus al enkele jaren volop tijd en geld aan het pompen in nieuwe gebruiksvriendelijke en meer hedendaagse tools. Die tools zouden het werken op zo'n omgeving vereenvoudigen voor zowel gebruikers, ontwikkelaars en administrators.

Dit onderzoek werd in samenspraak met het mainframe team van ArcelorMittal Gent opgestart om een efficiëntere manier te vinden om de compilatie en bind uit te voeren van een coolgen programma. Het onderzoek zal vooral impact hebben bij de mainframe system administrators en bij uitbreiding ook de ontwikkelaars van coolgen programma's in ArcelorMittal Gent.

Het doel van dit onderzoek is dan ook om een coolgen programma, gemaakt met een moderne Git ondersteunende Integrated Development Environment, kortweg IDE, zoals bijvoorbeeld Visual Studio Code. Volledig automatisch te kunnen compileren en binden op het moment dat er wijzigingen opgeslagen worden naar de Azure Repo, dit zal door een Azure Pipeline in gang gezet worden. Hierdoor wordt het bestaande proces dat een aanzienlijk aantal stappen extra heeft vereenvoudigd tot één stap, namelijk de applicatie opslaan en pushen naar een Azure Repo.

Het onderzoek zal als een succes worden beschouwd indien de proof of concept een positief resultaat geeft, dit wil zeggen dat er moet aangetoond worden dat het mogelijk is om een coolgen programma automatisch te laten compileren en binden door een Azure Pipeline met behulp van IBM DBB. Verder moet ook aangetoond worden dat er versiebeheer mogelijk is met behulp van Azure Repos om zo naar verschillende versies van programma's terug te kunnen keren. Indien beide vereisten worden ingelost kan er gesproken worden van een succesvol onderzoek

en bijgevolg een succesvolle proof of concept.

A.2. State-of-the-art

Vroeger waren de industrieel gestandaardiseerde servers gestapeld tot aan het plafond in elk datacenter. In die tijd was de mainframe computer een dinosaurus die gedoemd was om uit te sterven. IBM zag toch nog een toekomst voor de mainframe, hierdoor bleven ze maar innoveren op het 'Z' platform. Ze werden ondersteund door de opkomst van hybride cloud modellen en vele bedrijfskritische applicaties die op het mainframe moesten blijven. (**Moorhead2022**)

Deze innovaties waren er niet geweest zonder de vastberadenheid van IBM om het platform in leven te houden en sterker nog het nog levendiger te maken dan het voordien was. Door met name de IBM Wazi Developer for Red Hat CodeReady Workspaces uit te rollen hebben ze een clouddnative ontwikkel ervaring voor het z/OS besturingssysteem gemaakt. Met Wazi kunnen ontwikkelaars hun Integrated Development Environment, kortweg IDE, naar keuze gebruiken om mainframe toepassingen te ontwikkelen op het Red Hat OpenShift Container Platform. Een ander gebied van innovatie voor IBM is het bieden van beveiliging voor commerciële cryptocurrency wallets. (**Bloomberg2021**)

Een van deze hedendaagse innovaties is IBM Dependency Based Build, IBM DBB werkt aan de hand van een aantal groovy scripts die de verschillende commando's voor bijvoorbeeld een compilatie van een programma op z/OS uitvoeren. Deze scripts zijn volledig aanpasbaar waardoor ze een heel hoge mate van personalisatie toelaten, dit is een grote troef vooral in de mainframe omgeving van bedrijven die vaak heel hard aangepast zijn aan de werkwijze of policy's van dat bedrijf. Volgens **Porter2019**<empty citation> is het leren werken met z/OS applicaties via groovy scripts en een moderne IDE zoals Visual Studio Code of IBM Developer for z/OS een goede manier om te leren omgaan met een mainframe zonder zelf op het mainframe zaken uit te voeren in het 3270 scherm. Dit zorgt ervoor dat vooral nieuwe ontwikkelaars die hun kans wagen in mainframe applicaties niet overweldigd worden door dat 3270 scherm en ze dus op een gekende/moderne manier kunnen kennismaken met een mainframe om dan eventueel later de stap te zetten naar werken met een green screen op hun eigen tempo. (**Porter2019**)

Om het uitrollen van applicaties met behulp van IBM DBB mogelijk te maken kan er gekeken worden naar een DevOps oplossing. Volgens **Sokolowksi2021**<empty citation> verenigt DevOps software development en operations in cross-functional teams om zo de software delivery en operations te verbeteren. Hij zegt dat in een ideaal scenario de cross-functional DevOps teams hun services onafhankelijk uitrollen naar productie. In de praktijk is het vaak zo dat de correcte manier van het uitrollen

van een service andere services nodig heeft en dus zo nood heeft aan coördinatie om zo op een correcte manier hun service te kunnen uitrollen naar productie. Vaak wordt dit probleem opgelost door teams die een communicatie binnenkrijgen en dan manueel de deployment uitvoeren alsook de benodigde coördinatie moeten bepalen. Dit zorgt er dus voor dat de teams niet meer onafhankelijk zijn van elkaar en dus niet het ideale scenario is wat dus niet ten goede komt van de software deployment en operations hun performantie. Een oplossing voor dit probleem is een geautomatiseerd systeem die de coördinatie en uitvoering voor zijn rekening kan nemen, dit is wat men verstaat onder een CI/CD pipeline. Dit is een constructie dat is bedoeld om de software development en operations terug onafhankelijk te maken van elkaar en zo de performantie ervan te verbeteren door een geautomatiseerde oplossing te bieden voor de coördinatie en uitvoering voor het uitrollen van een service. (Sokolowksi2021)

Naast de huidige innovaties is het ook wel interessant om te kijken naar hoe het landschap er over pakweg 10 jaar zou kunnen uitzien. Volgens Christopher Tozzi2022 zal de mainframe nog alom tegenwoordig zijn na die 10 jaar, ook zullen er nog meer innovaties zijn gemaakt om het integreren met andere platformen zoals Windows en Linux of zelfs andere programmeertalen zoals Python, Javascript, C en vele anderen mogelijk te maken. Verder zullen de 'oude' technologieën van de COBOL programmeertaal blijven gemoderniseerd worden zodat het nog performanter wordt en nog makkelijker zal worden om COBOL-code te hergebruiken. De fysische voetafdruk van een mainframe zal ook alsmaar kleiner worden, nu is een moderne mainframe ongeveer even groot als een koelkast maar dat zou in de toekomst nog vele malen kleiner worden volgens Tozzi. (Tozzi2022)

A.3. Methodologie

De methodologie bestaat uit een aantal fases. In de eerste fase van dit onderzoek wordt er een uitgebreide literatuurstudie gemaakt door middel van literatuuronderzoek. Deze literatuurstudie zal gebruikt worden als voornaamste gegevensbron voor het verdere verloop van het onderzoek. De literatuurstudie heeft vier grote onderwerpen namelijk de mainframe, IBM Dependency Based Build, Git workflows en Azure DevOps. In het hoofdstuk omtrent de mainframe zal er gekeken worden wat een mainframe is, waarvoor het gebruikt wordt en wat de geschiedenis ervan is.

In het stuk over IBM Dependency Based Build zal er beschreven worden wat IBM DBB is, wat het doet en hoe het werkt. Verder zal er ook te vinden zijn wat een aantal van de valkuilen kunnen zijn waarmee rekening gehouden moet worden.

Het voorlaatste deel van de literatuurstudie zal een aantal Git workflows toelichten

en onderzoeken, hierin zal er gezocht worden naar een workflow die zowel flexibel, veilig en robuust is. Allemaal eigenschappen die synoniem staan aan een mainframe dus dat moet ook getoond worden dat dat nog altijd mogelijk is met een Git workflow.

In het laatste deel van de literatuurstudie zal er beschreven worden wat Azure DevOps is, wat het kan doen en waarvoor het in het onderzoek zal gebruikt worden. Een aantal onderwerpen die aan bod zullen komen in dit hoofdstuk zullen betrekking hebben op onderdelen van de Azure DevOps suite meerbepaald Azure Repos en Azure Pipelines. Waarvoor die zaken in het onderzoek gebruikt kunnen worden en wat voor meerwaarde dat geeft aan het onderzoek.

Deze eerste fase die geschat wordt op anderhalve week heeft als resultaat een diepgaande en volledige literatuurstudie die de rode draad zal zijn wat betreft informatie in het onderzoek. De literatuurstudie moet antwoord kunnen bieden op de volgende vraag. Hoe kan er een DevOps workflow gerealiseerd worden op een mainframe met behulp van IBM Dependency Based Build?

Het doel van de volgende fase is om IBM Dependency Based Build volledig te configureren op de omgeving van ArcelorMittal Gent, zo zal er onder andere een aantal .properties bestanden moeten aangemaakt en aangevuld worden en indien nodig zullen er zelf properties moeten toegevoegd worden aan deze bestanden. Door deze properties aan te passen zal IBM DBB de volledige toegang hebben tot de nodige datasets en bestanden op zowel z/OS als op Unix System Services (USS) om een goede werking van de scripts horende bij de software te kunnen garanderen. Dit zal gebeuren aan de hand van een vooraf bepaald applicatie die gebruikt zal worden als case study om zo de goede properties en configuraties te vinden. Dit vergt wat opzoekwerk en wordt geschat op 1 week om de volledige configuratie van IBM DBB te vervolledigen.

Na de configuratie van IBM DBB kan er overgegaan worden naar de grootste fase van het onderzoek namelijk het uitzetten en realiseren van de proof of concept. Deze fase is een heel belangrijke omwille van het feit dat hier de resultaten worden bekomen om een conclusie te trekken op het einde van dit onderzoek. De opdracht bestaat erin om de volledige ontwikkeling van een vooraf gekozen coölgan applicatie van het mainframe te halen als case study, dat wil zeggen dat de source aangemaakt zal worden in een Git ondersteunende IDE zoals bijvoorbeeld Visual Studio Code of IBM Developer for Z (IDz) en vanuit diezelfde IDE een pipeline gestart wordt om het programma dan te compileren, binden en te plaatsen in de juiste load libraries op z/OS. Dit zal onder meer gebeuren via een push vanuit de IDE naar de Azure Repo die dan het aangepast programma opslaat en daarna

een pipeline start om het aangepaste programma ook te compileren en te binden en met als doel het plaatsen van de bekomen load module na de bind stap in de juiste load library te plaatsen. Verder moet er ook bij elke succesvolle aanpassing van het programma ook een nieuwe versie ontstaan zo zal een programma CGTST met initiële versie 1.0 na een succesvolle aanpassing bijvoorbeeld de versie 1.1 krijgen toegewezen. Zodat er op een duidelijke en overzichtelijke manier kan bijgehouden worden wat de huidige versie is van een programma, de vorige versies en eventueel de mogelijkheid om naar een vorige versie terug te gaan. Na deze fase die zes en een halve week zal duren zal er genoeg informatie zijn om een goede en volledige conclusie te trekken op de vraag of het zin heeft om volledig over te schakelen naar een DevOps gebaseerde manier van werken binnen de mainframe omgeving van ArcelorMittal Gent.

De volgende fase van dit onderzoek is om de resultaten die doorheen dit onderzoek zijn bekomen te analyseren. Deze analyse zal in samenspraak gebeuren met ArcelorMittal en een aantal ontwikkelaars om ook te polsen naar hun mening over het onderzoek en de resultaten ervan. De fase waarin deze analyse gebeurt zal 1 week in beslag nemen.

Na de resultatenanalyse volgt de fase waarin er conclusies worden getrokken, dit zal afhankelijk zijn van hoeveel vereisten er daadwerkelijk zijn bereikt en aan welke eventueel niet werd voldaan. Vereisten die zeker aan bod zullen komen in deze fase zijn als volgt.

- Kan het programma gecompileerd worden?
- Kan het programma gebind worden?
- Is de compilatie volgens de juiste compilatie parameters gebeurd?
- Is de bind volgens de juiste bind parameters gebeurd?
- Wordt het resultaat van de compilatie/bind op de juiste plaats en manier opgeslagen?
- Is het proces automatisch of moet er nog ergens manueel ingegrepen worden?

Voor deze fase zal er een focusgroep worden gemaakt om de vereisten en het al dan niet behalen ervan te bespreken en meningen uit te wisselen met mensen binnen de mainframe omgeving van ArcelorMittal Gent. Hiervoor wordt opnieuw 1 week gerekend.

De laatste fase is om de scriptie af te werken, zo zal er in die week gekeken worden om alle puntjes op de i te zetten en alles nog eens goed na te kijken alvorens

in te dienen. Deze laatste fase zal niet langer dan 1 week duren en zal ook het einde van dit onderzoek inluiden.

A.4. Verwacht resultaat, conclusie

Aan de hand van de vereisten die gesteld werden in samenspraak met ArcelorMittal Gent zal er gekeken worden of die ook daadwerkelijk worden ingelost. Die vereisten zijn als volgt :

- Het coolgen programma moet zonder fouten gecompileerd worden.
- Het programma moet succesvol gebind worden en in de juiste load libraries opgeslagen worden.
- Het programma moet uitvoerbaar zijn na compilatie en bind.
- Er moet een automatisch versiebeheer systeem zijn gebaseerd op Git versiebeheer.
- Alle taken die hierboven zijn opgesomd moeten automatisch kunnen gebeuren.

De verwachting is dat het onderzoek zal aantonen dat de bovenvernoemde vereisten ingelost kunnen worden, dit zal als resultaat geven dat er een eenvoudige en overzichtelijke pipeline zal werken die een coolgen programma compileerd, bind en aan versiebeheer doet. Hierdoor zal er geconcludeerd kunnen worden dat het wel degelijk mogelijk is om ontwikkelaars te laten werken buiten een mainframe omgeving aan een coolgen applicatie en zo op die manier een release management systeem te gebruiken dat gebasseerd is op IBM DBB met behulp van Azure DevOps en Git.